

ทำความรู้จักกับปัญหา ก็ารู้วิธีแก้ปัญห

อบต.ท่ามะนาว จ.ลพบุรี

วิทยากรสาธิตการผลิตไบโอดีเซลชุมชน

ทำความรู้จักกับปัญหา ก็ารู้วิธีแก้ปัญหา

ปัญหาปากท้องเป็นเรื่องที่ครอบครัวเกษตรกรหลายๆ ครอบครัวต้องประสบ ชาวชุมชนท่ามะนาว จังหวัดลพบุรี ก็ไม่มีข้อยกเว้น ชุมชนท่ามะนาว เป็นชุมชนเกษตรกรที่มีรายได้หลักจากผลผลิตทางการเกษตร แต่รายได้แทบไม่พอกับรายจ่ายในชีวิตประจำวัน ทั้งๆ ที่ไม่ได้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินกว่าความจำเป็น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชนและชาวบ้านจึงได้รวมตัวกันปรึกษาหารือ และเห็นตรงกันว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุดที่จะช่วยแก้ปัญหาปากท้องของชาวท่ามะนาวได้ จึงได้ชักชวนกันน้อมนำวิถีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อลดความเลื่อมล้ำแก้ไขปัญหาด้านสังคม โดยเริ่มทำโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบเบ็ดเสร็จ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านความยากจนและพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ มีการออกแบบวางแผนลดรายจ่ายในเรื่องของอาหารการกิน โดยให้ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการปลูกผักกินได้ไม่น้อยกว่า 25 ชนิดต่อครัวเรือน เลี้ยงไก่ไข่ ไข่กินไข่ มีการทำบัญชีครัวเรือน เก็บข้อมูลแฟ้มลิฟต์เคอร์ หลังจากทำทะเบียนประวัติได้เป็นข้อมูลรายรับ รายจ่ายหนี้สิน และทรัพย์สินแล้วก็นำข้อมูลเหล่านี้มาให้ชาวบ้านดู พบว่าค่าใช้จ่ายด้านพลังงานเป็นตัวเลขที่สูงมาก ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน แต่การจะแก้ปัญหาด้วยการไม่ใช้หรือหวังให้พลังงานมีราคาถูกลงก็ดูจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกว่าจะทำได้จริง เมื่อพลังงานหลักอย่างก๊าซและน้ำมันนับวันมีแต่จะหมดไป แต่การมองเห็นปัญหาก็ไม่ได้แ่เสมอไป ถ้าได้ทำความรู้จักกับปัญหาอย่างถ่องแท้เราก็มักจะพบทางออกอยู่ด้วยกันเสมอ การวางแผนออกแบบประหยัดพลังงานจึงได้เริ่มขึ้นและเพิ่มขึ้นอย่างจริงจัง แต่ก็ด้วยเหตุผลเดียวคือลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน ไม่ได้หวังจะเป็นชุมชนพลังงานทดแทนแต่ทุกอย่างค่อยๆ ซึมซับในวิถีจนคุ้นชินในที่สุด

จากความร่วมมือของชุมชน เมื่อประสานไปยัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเพื่อทำการวิจัยหาศักยภาพพลังงานทดแทนในชุมชน ก็มีหน่วยงานด้านพลังงานอื่นๆ มาเข้าร่วมด้วย อาทิ ปตท. เข้าร่วมร่วมในโครงการรักษป่าสร้างคน 84 ตำบล วิถีพอเพียง เพื่อเก็บข้อมูลด้านพลังงาน ทางพลังงานจังหวัดก็เข้ามาดูเรื่องของศักยภาพพลังงานทดแทน พบว่าตำบลท่ามะนาวมีทรัพยากรพลังงานแฝงอยู่ทุกที่รอบๆ ตัว เพียงแค่พวกเขา มองไม่เห็น และเมื่อได้ลงมือทำจึงได้เห็นว่ามีทางไหนก็หยิบฉวยทรัพยากรมาเป็นพลังงานได้แทบทั้งสิ้น มีการผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์ ผลิตไฟฟ้าจากโซลาร์เซลล์ ทำไบโอดีเซลเขย่ามือ ผลิตเตาเผา 200 ลิตร เตาซูเปอร์อั้งโล่ พลังงานน้ำจากการปั่นจักรยานปั่นน้ำ จนเกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพลังงานทดแทนแหล่งใหญ่ที่กระจายอยู่ทั่วชุมชน

ความร่วมมือของคนในชุมชนก็ถือเป็นศักยภาพในพื้นที่ที่มีความสำคัญไม่ต่างกับทรัพยากรอื่นๆ เมื่อการทำพลังงานทดแทนสอดคล้องกับแผนบริหารชุมชนความร่วมมือของคนในชุมชนจึงมีผลตอบรับที่ดี การเดินหน้าเรื่องพลังงานทดแทน จึงทำได้อย่างมีระบบรวดเร็วและมีแนวโน้มที่จะยั่งยืน ทั้งนี้ปัจจัยเรื่องค่าพลังงานที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบก๊าซชีวภาพกับก๊าซหุงต้มที่ปัจจุบันก๊าซหุงต้มบรรจุถัง 15 กก.อยู่ที่ 400 บาท แต่ก๊าซชีวภาพมีต้นทุนอยู่ที่ 50 บาทเท่านั้น ก็เป็นทางเลือกที่ทำให้ตัดสินใจได้ไม่ยาก

ศูนย์ผลิตก๊าซชีวภาพจากขี้หมูนับเป็นจุดเรียนรู้ที่เด่นที่สุดของชุมชนท่ามะนาวมีการทำบ่อหมักก๊าซชีวภาพที่นำมาใช้ร่วมกันในชุมชนนอกเหนือจากที่ทำได้ในครัวเรือนกันเอง นอกจากนี้เศษกิ่งไม้จากหัวไร่ปลายนาที่เคยไร้ค่าชาวบ้านก็นำกลับมาเผาถ่านไว้ใช้ จากวิถีพอเพียงสู่พลังงานทดแทนได้เปลี่ยนวิถีของชาวท่ามะนาวให้เห็นคุณค่าของทรัพยากรรอบตัว เศษซากพืชจากสวนไร่นา มูลสัตว์จากการเลี้ยงสัตว์ เหล่านี้ไม่ใช่ขยะที่น่ารังเกียจอีกต่อไป แต่มันคือทรัพยากรที่มีคุณค่าสำหรับชาวท่ามะนาว มันคือปุ๋ยชั้นดีที่กลับคืนสู่ไร่และคือพลังงานที่หล่อเลี้ยงชาวท่ามะนาวในชีวิตประจำวัน มีการตั้งศูนย์การเรียนรู้ขึ้นในโรงเรียนบ้านสันตะลุงเพื่อถ่ายทอดให้กับเยาวชนในโรงเรียน บรรลุเป็นหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ และทำกิจกรรมด้านพลังงานในโครงการต้นกล้าวิถีพอเพียงเรียนรู้พลังงาน และมีคฤหาสน์น้อย ทำให้เยาวชนเหล่านี้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการสืบทอดและถ่ายทอดการทำพลังงานทดแทนเพื่อความยั่งยืนในอนาคต

"ถ้าจะทำให้ได้ผลต้องหาปัญหา ให้เจอ และรู้ศักยภาพของชุมชน มีคนเข้ามาบริหารจัดการไม่จั้นศูนย์เรียนรู้ก็จะกลายเป็นอนุสาวรีย์ ของเรา เราให้อยู่ในวิถีที่เขาทำอยู่แล้วถ้าทำเพื่อโชว์มันไม่เวิร์ค แต่ถ้าทำในลักษณะทำให้ เขาจะดูแลเอง โชคดีที่เรเป็นชุมชนเข้มแข็ง มีการตั้งกองทุนกลุ่มผู้ใช้แก๊สจากมูลสัตว์ ชาวท่ามะนาวทำไร้อ้อยชะ 90% ที่เหลือเลี้ยงสัตว์ทำสวน ทำประมงบ้าง เรากำลังศึกษาเอาไบโอดีปมาผลิตไฟฟ้าชีวมวล เรามีไร้อ้อยเป็นแสนๆ ไร่ถ้าใช้ไบโอดีปมาผลิตกระแสไฟฟ้าได้เรามีเพียงพออยู่แล้ว ทำแล้วสนุกกับมัน เราต้องเริ่มต้นได้แล้ว ปัญหาไฟฟ้าวันข้างหน้าวิกฤตแน่นอน อาหาร พลังงาน ใครมีก็จะเป็นมหาอำนาจ"

อบต.ท่ามะนาว จ.ลพบุรี

99 ม.1 ต.ท่ามะนาว อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี 15130

**"ถ้าจะทำให้ได้ผล ต้องหาปัญหาให้เจอ
และรู้ศักยภาพของชุมชน มีคนเข้ามาบริหารจัดการ
ไม่จั้นศูนย์เรียนรู้ก็จะกลายเป็น อนุสาวรีย์"**

- คุณวสันต์ ครชัช นายกอบต.ท่ามะนาว